

Značilnosti našega statuta

Od zadnjega dne oktobra smo sredi disku ije o težah za naš statut. Ubrali smo pot postopnega tiskanja zajetnih tez po poglavjih, da bi bil študij gradiva kar se da temeljit in da ne bi v pričo obsežnosti snovi z enkratnim čitanjem prezrli vseh tistih podrobnosti, ki so za našo delovno organizacijo najbolj značilne.

Gradivo je komisija označila kot teze za diskusijo. Zato tudi ni uporabljena zunanja oblika, kot jo bo imel statut, temveč so načela smiselno razporejena po zaokroženih poglavjih, a znotraj poglavij razčlenjena na oštevil-

Teze so pa nedvomno posplošene. ker to terjajo že samo bistvo slehernega statuta kot temeljnega samoupravnega akta — tako imenovane male ustave. Takšen akt bi se zelo težko gibal v okvirih široke kazuistike — obravnave

ustreznimi odgovornostmi. Pravice in dolžnosti so podrobneje obdelane v vsakem poglavju posebej, tako da ni ostalo le pri deklarativnem poudarku. Tudi odgovornosti so izrečno definirane v vseh izrazitejših manifestacijah. Pri tem pa ni mišljena le posamična disciplinska in materialna odgovornost, temveč tudi širša družbena odgovornost, ki se urešničuje v raznih oblikah, kakor ustreza položaju in funkciji. V tem pogledu utegne biti nekaj kritike spričo večkratne odgovornosti, vendar menimo, da je moč uspešno odgovoriti nanjo prav glede na razne oblike odgovornosti, ki imajo svoje opravičilo v ustavi in v obstoječih zakonih ter so v težah zajete v vsej njihovi kompleksnosti.

Večkrat je poudarjena istovetnost upravljanja in vodenja oziroma enovitost upravljanja in

izvrševanja, četudi se srečujemo s posebnimi težami o vodstvenih in strokovnih službah. Že sam pojem služba — po našem mnenju — izključuje kakršnokoli delitev upravljanja in vodenja na dve ločeni kategoriji. Takšna nevarnost je še bolj izključena s podrobnimi navedbami o vlogi in nalogah teh služb. Potemtakem to ne pomeni ponavljanja zastarelih nazorov iz časov administrativnega vodenja gospodarstva, temveč je nekaj kvalitativno novega v skladu z ustavo in s potrebami notranje delitve dela.

V težah o samoupravljanju, o notranjih razmerjih, o razmerjih do družbe in o samoupravnih aktih so marsikateri podrobnosti, ki kažejo, da je komisija dosledno uveljavljala temeljno pravilo o delovnem človeku kot ustvarjalcu in upravljavcu, o somoupravljanju delovnih ljudi in o delovni org. kot delu družbene skupnosti. Vprašanje je le, ali je v težah o funkcionalni sovisnosti in odvisnosti dovolj zagotovljena smotrna decentralizacija upravljanja in ali niso ekonomski principi nekoliko okrnjeni zavoljo pristojnosti organov upravljanja in dvostopenjske ali celo trostopenjske nadzorstvene pravice. Komisija je v tem pogledu izha-

jala iz obstoječega stanja in iz enotnosti poslovne politike oziroma zakonitosti odločitev, diskusija pa naj pokaže, kaj mislijo o tem člani delovne skupnosti.

Teze o sredstvih so pregledno razčlenjene in so v njih vsebovana temeljna načela delitve po delu. Tu najdemo marsikatero novost, vendar je videti, da so principi notranje delitve zasnovani na dosedanjem načinu. Podrobnosti so prepuščene pravilnikom o delitvi čistega dohodka oziroma osebnih dohodkov in sodimo, da je tako v skladu z obstoječimi predpisi — tudi s tistimi, ki so bili uveljavljeni že po uveljavitvi nove ustave.

Primeren poudarek je dan informacijski dejavnosti, ustvarjanju in kroženju dokumentacije, poslovni tajnosti in podobno. Vidno mesto pa zavzemajo socialne funkcije in je to vsekakor prednost tež, ker gre za pomembno uveljavljanje delovne organizacije kot družbenega organizma.

V predlogu komisije najdemo marsikatero načelo, ki bo podrobneje obdelano v posebnih normativnih samoupravnih aktih. Videti je potemtakem, da bomo imeli poleg statuta še nekatere pravilnike, ki ga bodo dopolnjevali. Sodimo, da kaj drugega ni bilo moči pričakovati. Statut kot temeljni samoupravni akt ne more segati v vse tiste podrobnosti, ki jih bomo potrebovali v naši samoupravni praksi. Vendar je za relativno stabilnost tega razvoja dovolj poskrbljeno v samih težah in je vsebina pravilnikov točno opredeljena. Se pravi, da ni bojzani za preveliko togost in ne nevarnosti naknadnega pačenja oblikovane statutarnosti. —ic

Zagradec — vas, kjer smo imeli kulturno prireditev

čene teze. Tako je dosežena boljša preglednost in sodimo, da bo bravec lažje prebral dokaj kleno besedilo in bolj aktivno sodeloval v obravnavi.

Za diskusijo so vsa poglavja pomembna. Bilo bi torej napačno, če bi se omejili le na nekatere teze in se ne bi ozrli na vse podrobnosti. Treba je vselej imeti pred očmi celoto, ker bomo samo tako našli odgovor na najpomembnejša vprašanja.

Pazljivemu bravcu ne bo ušlo, da je razporeditev tez svojevrstna in da se je komisija držala ogrinja, kot je bilo določeno že aprila letos s sklepom delavskega sveta, da pa so povsod primerno uporabljena določila ustave oziroma smernice, kakor so poudarjene v dosedanjih obravnavah sindikalnih forumov v naši republiki in na siceršnjih posvetih v zveznem in republiškem merilu o statutih delovnih organizacij.

Zato si ne lastimo posebne idejne izvirnosti. Marsikaj je naravnost povzeto iz izbranih virov, ker bi ne imelo smisla iskati nove formulacije za stvari, ki so drugje že zelo dobro obdelane, in zavoljo originalnosti sestaviti nekaj, kar bi se oddaljilo od same ustave in bi pomenilo le družbenopolitično neskladje, zaostajanje ali prehitvanje in podobne odklone.

Kljub temu menimo, da so teze dovolj svojstvene za našo delovno organizacijo in da je v njih izraženo tisto, kar naj pomeni adekvatno usklajitev naše prakse z ustavo in zagotovitev doslednega izvajanja samoupravljanja, kot sta ga začrtali zvezna in republiška ustava.

posameznih značilnih primerov, s katerimi se lahko srečujemo v bogati praksi samoupravljanja v tako veliki delovni skupnosti, kot je naša. Zato bo moral ostati načelen in je prav gotovo komisija pravilno ravnala, ko je ubrala tako pot.

To pa seveda ne pomeni, da niso potrebne nobene konkretizacije, in pri čitanju tez bomo prav gotovo kljub strokovnemu posploševanju našli v njih marsikaj, kar jim daje izrazit pečat svojstvenosti, tako da so zares naše.

Idejne, družbenopolitične podme ne so v težah močno poudarjene, da se tako zagotovi pravilen razvoj te delovne organizacije. Nekdo utegne reči, da je to odveč, a je glede tega — po našem mnenju — potreben poprejšnji temeljit premislek. Zdi se nam namreč, da je komisija tehtno presojala razloge za in proti. Nedvomno je ocenila, da je prav, če imamo nenehno pred očmi temeljna načela, ki se jih moramo držati, ako naj v redu opravimo svoje družbeno-ekonomsko poslanstvo.

In res, če bo s statutom poskrbljeno, da bo sleherni delovni človek v tej delovni organizaciji dosledno upošteval taka načela, tedaj se naše delo ne bo moglo razvijati na način, ki bi nasprotoval razvoju družbene skupnosti in bi ne pomenil nenehnega povečevanja produktivnosti dela, uspešnega izkoriščanja družbenih sredstev in učinkovitega vključevanja v mednarodno delitev dela.

V težah so izrazita zagotovila za enotnost pravic in dolžnosti z

Komisija za pripravo statuta se je odločila, da bo za celotni kolektiv natisnila teze za statut, o katerih naj bi razpravljali na političnem aktivu pa tudi po ekonomskih enotah in službah. Teze bodo izhajale enkrat tedensko na 8 straneh formata A 4. Prva številka bo izšla v začetku decembra, zadnja pa ob koncu januarja. Publikacije bodo delili vratarji pri izhodu iz tovarne. Želimo, da se kolektiv čim bolj poglobi v objavljeno gradivo in predlaga korekture, ki bi lahko obogatile našo malo ustavo.

Posvet o skrajšanem delovnem času

CENTER ZA IZOBRAŽEVANJE VODILNIH KADROV V GOSPODARSTVU SI JE IZBRAL NAŠE PODJETJE ZA MESTO, KJER JE ORGANIZIRAL ZVEZNI POSVET O SKRAJŠANEM DELOVNEM ČASU. PRVOTNO SO NAMERAVALI PRIREDITI POSVET V OKVIRU PETDESET VEČJIH PODJETIJ V JUGOSLAVIJI.

Ogromno zanimanje za to posvetovanje in seveda tudi izbrana tematika in mesto posveta je prisililo organizatorja, da po prijavah organizira tri skupine po sedemdeset udeležencev. Že prva skupina, katere bi se moralo udeležiti le 70 predstavnikov, je štela nad 120 udeležencev. Organizatorju centru in gostitelju Litostroju je uspelo vse lepo urediti.

Prvi dan posveta je imel sodelavec centra inž. Slavko Milosavljevič referat z naslovom Pot k povečanju produktivnosti.

Naslednji dan pa Mladen Petrovič Delo kadrovske službe na pripravah prehoda na 42-urni teden. Koreferat je imel Nikola Bogdanovič, psiholog iz Železarne Zenica.

Tretji oz. zadnji dan posveta sta imela referate še šef naše kadrovske službe Miro Završnik, ki je seznanil navzoče s pripravami na prehod na 42-urni delovni teden v Litostroju, in šef splošnega sektorja Karel Korošec, ki je seznanil navzoče z rezultati skrajšanega delovnega tedna.

Posvet je bil zelo dobro organiziran, tako da se je delo razvijalo po skupinah in plenarno.

Prvi dan so bili glede povečanja produktivnosti sprejeti naslednji sklepi.

O temi: PROBLEMI, KI JIH MORA REŠEVATI DRUŽBA (faktorji izven podjetja):

- akcija mora iti od delavca navzgor, analiza pa od vrha navzdol;

- nosilci nalog morajo biti strokovne skupine;

- doseči je treba kooperacijo institucij za raziskovanje pojavov in rezultatov. Določene študije že obstajajo, treba jih je le vključiti v to akcijo.

O temi: PROBLEMI TEHNOLOŠKO TEHNIČNEGA ZNAČAJA:

- ukrepe je treba uskladiti z zmanjšanjem ozkih grl v zvezi z delovnim časom;

- odkrivati in spremljati je treba ozka grla proizvodnega procesa;

- odkrivati in analizirati je treba specifičnosti podjetja.

O temi: PROBLEMI EKONOMSKEGA ZNAČAJA:

- uskladiti je treba predpise s težnjami skrajšanega delovnega časa;

- načrtno in sistematično je treba razvijati proces integracije in kooperacije;

- usklajevati je treba oskrbovanje s surovinami;

- odpravljati je treba neloyalno konkurenco med trgovino in proizvodnjo.

O temi: METODOLOGIJA PREHODA NA SKRAJŠAN DELOVNI ČAS:

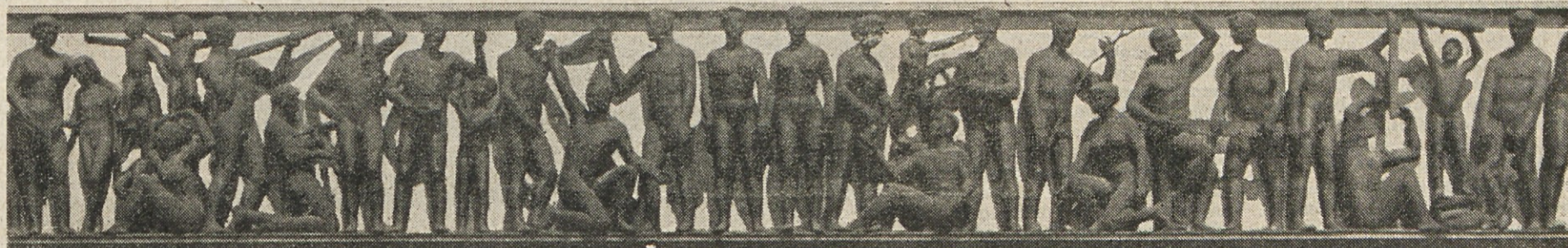
- izmenjati je treba stališča do znanstvenih ugotovitev glede priprave dela in organizacije dela in nasploh do potreb raziskovanja;

- urejati je treba izmene in začetek dela, tako kot to najbolj ustreza specifičnosti podjetja;

- zagotoviti je treba evidenco poslovanja po enotnih pokazateljih in merilih;

- precizno je treba ugotoviti stanje, iz katerega smo izhajali.

Drugi dan so bili o vprašanju Kadrovska služba in priprava (Nadaljevanje na 2. strani)

Posvet o skrajšanem delovnem času

(Nadaljevanje s 1. strani)

prehoda na 42-urni tednik sprejeti tile sklepi:

— vse delovne organizacije morajo biti določene pripravami za uvajanje skrajšanega delavnika;

— s praktičnim eksperimentiranjem ne more nihče začeti, če nima odobritve pristojne občinske komisije;

— brez povečanja produktivnosti, kar mora biti dokazano z elaboratom o skrajšanem delovnem času, ne more biti uveden skrajšani delovni čas.

— osebni dohodki se ne smejo zmanjšati;

— za priprave in izvajanja mora biti določena posebna skupina strokovnjakov;

— pred prehodom na skrajšan delovni čas mora kadrovski sektor ugotoviti:

- stanje nesreč,
- fluktuacijo,
- stanje glede sestave kadrov;
- delavcem je treba točno pojasniti, kaj se od njih pričakuje

in kakšne ukrepe bodo izvedli tehnični organi;

— delavce je treba anketirati o tem, kaj je treba upoštevati v pripravah za skrajšani del. čas;

— spremljati izkoriščanje tehničnih zmogljivosti pred skrajšanim delovnim časom in po njem;

— v elaboratu je treba prikazati, kako bo izveden skrajšani delovni čas, da ne bo zmanjšanja tehničnih kapacitet (ureditev izmenskega dela);

— najti enotna merila za ugotavljanje rentabilnosti in produktivnosti ter primerjati ista obdobja pred skrajšanjem delovnega časa in po njem;

— kadrovski sektor mora svoje delo uskladiti z ostalimi službami, da se n. pr. zdravniški pregledi, izobraževanje in podobno prenese v prosti čas.

Tretji dan posvetovanja ni bilo sprejetih nobenih sklepov, temveč je naše podjetje dalo na razpolago potrebne podatke, ki jih ima v zvezi s prehodom na skrajšani delovni čas. **Milan Vidmar**

Prvim absolventom TSS

Leta 1950 je Industrijska kovinarska šola Litostroj dala podjetju prve absolvente. Letos, to je po trinajstih letih, daje Izobraževalni center Litostroj prve absolvente tehniške šole strojne stroke v Ljubljani kot tehnične v podjetje.

To je zelo pomemben dogodek za našo izobraževalno ustanovo. Iz prvotne industrijske kovinarske šole se je za potrebe podjetja in na zahtevo vodstva podjetja razvil današnji izobraževalni center, ki pa še nima dokončne organizacijske oblike.

Življenje samo, predvsem zahteve proizvodnje nam nenehno narekujejo nove naloge, katerim bomo kos le z gibčnim sistemom in dobro organizacijo.

Sedanji prvi absolventi tehniške šole strojne stroke v Ljubljani, ki so pred leti odšli v proizvodnjo kot absolventi industrijske šole, odhajajo danes iz šole že drugič, to pot kot tehnični; nad vse veseli bi bili, ko bi vsaj nekateri izmed njih nekoč še tretjič odhajali od nas, tedaj kot inženirji.

Novim tehnikom priznavamo, da je bila njihova pot do diplome težka, da, celo zelo težka. Poleg rednega dela na svojem delovnem mestu še zelo zahteven študij, to brez dvoma ni bilo lahko delo, temveč je zahtevalo celotnega človeka. Vendar se današnji absolventi morajo zavedati, da je zdaj končan šele prvi del borbe. Pridobiti resnično veljavo današnji diplomanti, to je pa njen drugi in nič manj težavni del. Do sedaj ste bili mogoče dobri kvalificirani delavci, biti dober tehnik pa pomeni še precej več.

Postati morajo tisti progresivni del kolektiva Litostroj, ki bo voljan premagovati vse težave in ki se bo trudil za napredek in razcvet Litostroja. Morali bodo biti nosilci naprednih idej tako v proizvodnji kakor tudi v ostalem življenju tovarne. Litostroj je nova tovarna, vendar je v njej še mnogo zastarelega. To velja

predvsem za zastarelo in nazadnjaško miselnost, kateri je vsak napredek tuj. Treba bo pogumno stopiti v boj proti takim nameram. In tu računamo nanje. Pričakujemo, da se našim upom ne bodo izneverili. Pri njihovem delu jim želimo mnogo uspeha in osebne sreče.

Po časopisu se uprava izobraževalnega centra iskreno zahvaljuje vsem tistim, ki so na kakršenkoli način pomagali izpolniti nalogo, in sicer predvsem tehniški šoli strojne stroke v Ljubljani, samoupravnim organom podjetja Litostroj, tovarišu Ivanu Kogovšku, glavnemu direktorju Litostroja, kadrovski službi podjetja, vsem PE podjetja in drugim.

Pavel Perko

Prvi diplomanti TSS strojne stroke

Večja skrb za industrijsko oblikovanje

Razne oblike združevanja naših proizvajalcev predstavljajo primerno bazo za hitrejši in sistematični razvoj sodobnega industrijskega oblikovanja. To se še posebej opazi na različnih velesejemskih prireditvah, ki jih je pri nas precej. Velesejmi nas nikoli ne razočarajo. Na njih je videti vedno kaj novega in zanimivega. Tako tudi letošnji Zagrebški velesejem nas ni razočaral. Tu si našel vsega pomalega za vse. Ne samo obiskovalcem, temveč tudi tistim, ki so sejem ocenjevali izključno s stališča sodobnega industrijskega oblikovanja, je nudil

sejem nekaj važnih in zanimivih ugotovitev.

Ob ogledovanju okrog 80.000 eksponatov, ki jih je razstavilo 1170 domačih in okrog 5000 tujih razstavljalcev, je najbolj očividno dejstvo, da se je težišče sodobnega industrijskega oblikovanja naglo preneslo s predmetov za široko potrošnjo na sredstva za delo in proizvodnjo. Z drugimi besedami — stroji, orodja, aparati in druge priprave so vse pogostejši objekt esteta. In prav v tej skupini je bilo opaziti največ novih idej, korenitih novih zamisli in konstrukcij, medtem ko so v oblikovanju blaga za široko potrošnjo ostali v mejah malenkostnih olesjav.

Takih primerov bi lahko našli mnogo, a najbolj očiten je način, kako podjetje Litostroj oblikuje hidravlične stiskalnice za plastične mase tipa HS-106/a s programatorjem tehnološkega ciklusa za avtomatsko in polavtomatsko upravljanje. Tu moramo omeniti tudi stiskalnice tipa HS-100 z ročnim upravljanjem.

V vsakem detajlu stiskalnice je opaziti prizadevanje, da bi bili ti stroji ne samo visoko produktivni in precizni, temveč tudi lepe zunanosti. Te stiskalnice so obarvane z zelo prijetno drap barvo za razliko od grobih in težkih barv, s kakršnimi so navadno obarvani stroji. Stiskalnice so popolnoma prekrivane z jekleno pločevino. Ohišje je enostavne oblike in je videti kot nekakšna omara. V estetskem pregledu so šli konstruktorji stiskalnice tako daleč, da so celo bati stiskalnice kromirani. Na ta način odstranimo neprijeten odlesk sivega železa. Višek estetske funkcionalnosti pa predstavljata razpored v oblikovanju merilnih instrumentov, ki so vgrajeni v strani stiskalnice. Posebno lepo so sodobno funkcionalno rešeni tudi detajli programatorja, ki je postavljen ob stiskalnici tipa HA/160/a.

NEPRIČAKOVANO VELIK OBISK PREDAVANJ

Ob obletnici OZN je TK ZMS priredil predavanje o nastanku Organizacije Združenih narodov, o njenem delu in pomenu. Predavala je sekretarka republiškega centra klubov OZN Alenka Bizjak, ki je svoje predavanje obogatila z dvema filmoma.

Tega zanimivega predavanja se je udeležilo 136 mladincev, kar je za našo mladinsko organizacijo nad povprečjem. Po zaključnem predavanju je predsednik TK ZMS Litostroj Janko Babič rekel, da se dejavnost klubov OZN bogati z novimi oblikami.

S sestanka o skrajšanem delovnem času v mali kino dvorani

Mnenja praktikantov o letošnji praksi

Počitniška praksa v Litostroju postaja iz leta v leto bolj organizirana in vsebinsko bogatejša. Zaradi tega je vedno bolj privlačna za mlade ljudi, ki želijo svoje, predvsem teoretično znanje obogatiti z dragocenimi praktičnimi izkušnjami. Splošno mnenje praktikantov o letošnji praksi v našem podjetju je zelo ugodno, saj menijo, da je letošnja praksa v primerjavi z dosedanjimi najbolj uspela, in sicer tako v organizacijsko-tehničnem kot tudi v vsebinskem pogledu.

Letos je bilo na praksi v Litostroju več kot 150 praktikantov, ki so razen praktičnega dela na delovnih mestih poslušali v izobraževalnem centru podjetja dobro pripravljena predavanja o organizaciji Litostroja, njegovem pomenu v našem gospodarstvu, o delu proizvodnih enot, o higijensko-tehničnem varstvu, o samoupravljanju itd. Ob zaključku prakse pa so izpolnili vprašalno pole, v katerih so izrazili svoja mnenja in vtise o letošnji praksi ter dali predloge za izboljšanje prakse v bodoče.

Vsaka skupina praktikantov je po formalnem zaključku prakse odšla še na krajši avtobusni izlet ali pa priredila športno tekmovanje.

Oglejmo si podrobneje rezultate, ki smo jih dobili z vprašalnimi polami. Te je izpolnilo 109 praktikantov (63 fantov in 46 deklet). Po šolski izobrazbi so bili letošnji praktikanti dijaki in študentje z najrazličnejših šol, od osemletke, administrativne šole, gimnazije, tehniške in ekonomske srednje šole, do posameznih letnikov nekaterih fakultet.

Od 109 praktikantov je bilo na praksi le 18 naših študentov, 91 pa je bilo takih, ki jih ali štipendirajo druga podjetja in ustanove ali pa sploh nimajo štipendije. Večina praktikantov je bila letos prvič na praksi (81), drugič jih je bilo 22, tretjič in četrtič pa po trije.

Največ praktikantov je bilo na praksi v proizvodnih enotah, manj pa v sektorjih.

Kakšni so vtisi in mnenja praktikantov o letošnji praksi?

»Bila sem zadovoljna z letošnjo prakso. Pridobila sem veliko novega. Če bo mogoče, bom prišla tudi drugo leto sem na prakso.«

»Teoretični del prakse je sijajno organiziran. Pri praktičnem delu prakse pa bi omenil, da kažejo nekateri delovodje premalo interesa za izpolnitev praktikanta.«

»Moji osebni vtisi so lepi in jih ne bom pozabil. Tovariši so mi pomagali, kolikor je bilo v njihovih močeh. Praksa je bila zelo zanimiva in poučna.«

»Praksa je bila zelo poučna. Olajšala mi je študij, ker bom imel boljše predstave za bodoči študij metalurgije.«

»Po dveletnem teoretičnem obravnavanju ekonomskih vprašanj na fakulteti sem imel priložnost spoznati tudi v praksi. S te strani je bila letošnja praksa zelo koristna in mi bo pomagala pri nadaljnjem študiju.«

»Praksa je potekala v redu in mislim, da sem dobil dovolj osnove za nadaljnje šolanje.«

»Delo dobro organizirano, počutje dobro, praksa uspešna. Pridobil sem si nove izkušnje.«

»Vsekakor je organizacija dela iz leta v leto boljša. Lahko rečem, da sem se letos počutila najprijetneje in sem z veseljem prihajala na delo.«

»Moja letošnja praksa mi je bila izredno všeč. Bila je pestra in zanimiva. Ugajalo mi je, da so me postavili na delovno mesto, kamor sem sama želela.«

Na naslednje vprašanje: »Navedite pomanjkljivosti in težave, na katere ste naleteli v času letošnje prakse,« je 72 praktikantov odgovorilo, da niso naleteli na nobene težave in pomanjkljivosti. Ostali pa so imeli težave z vključitvijo v delo, niso dobili ustrezne pomoči, ker jim predpostavljeno niso povsem zaupali, ker ponekod medsebojni odnosi niso bili povsem v redu, ker so imeli premalo dela ali neustrezno delo in tako dalje.

Kakšne predloge so navedli praktikanti za izboljšanje praktičnega dela prakse?

»Več raznovrstnega dela!«

»Več predavanj!«

»Za izboljšanje prakse bi morali planirati delo za praktikante.«

»Predpostavljeno naj bi pripravili programe dela za praktikante, seveda v skladu z njihovo izobrazbo in sposobnostmi.«

»Predpostavljeno naj bi zaupali praktikantom več samostojnega dela.«

»Predvsem več povezave med praktikanti in vodstvom enote.«

»Delovodje bi morali v nekaterih obratih posvetiti več pozornosti praktikantom.«

»Praktikantom je treba dati več dela in to točno določeno delo.«

»Praktikanti naj bi dobili čim več dela, da se ne bi dolgočasili.«

Našteli smo le najvažnejše predloge. Vsekakor bi bilo potrebno čimprej izdelati delovne programe za praktikante in odpraviti določene pomanjkljivosti, ki so v nekaterih enotah bolj izrazite, v drugih pa manj.

O svojih sodelavcih in prednostih splošnem pozitivnem mnenju. Slabšo oceno odnosov pa lahko razberemo iz naslednjih izjav, ki so (Nadaljevanje na 3. strani)

Naši praktikanti

PREGLED NOVIC

Bakhra Nanghal odprta

V himalajskem pogorju je v začetku novembra indijski premier Nehru odprl enega največjih indijskih hidrosistemov Bakhra Nanghal. Enega največjih objektov predstavlja jez na himalajski reki Sutej. Ta je visok 225 m in je eden najvišjih na svetu. Pri gradnji hidrosistema je sodelovalo okrog 12.000 delavcev in približno 300 inženirjev. Ko bodo vgradili vse generatorje, bo imel ves sistem hidrocentral kapaciteto približno 800.000 kW. Za Bakh-

ra Nanghal smo izdelali električni mostni žerjav, ki dvigne skupno 460 ton. To je obenem tudi naš največji električni mostni

žerjav, kar smo jih sploh kdaj izdelali. Pri gradnji te centrale je bilo dvesto mrtvih. To število pa bi bilo vsaj enkrat večje, če ne bi ob neki poplavi reke Sutej deloval naš žerjav, s katerim so rešili utapljaljoče se delavce.

Viličarji, mački, žerjavi

Dne 28. 10. 1963 je naše podjetje med drugim odprenilo v Sovjetsko zvezo podjetju Mašinoimport 20 viličarjev PDV-5v z orodjem in rezervnimi deli.

Dne 4. 11. smo poslali HE Globočici maček 100 ton × 20 metrov v neto teži 16.010 kg.

8. 11. smo odpremili za HE Yamuno I električni tekalni žerjav s 181,4 m³ in 71.900 kg.

Dne 14. 11. pa je odplula naša tovorna ladja Jesenice na Daljni vzhod z deli za HE Yamuno I in II v Indiji. Spiralna ohišja in sesalne cevi tehtajo skupaj 190 t in imajo 900 m³ prostornine.

Člani ODS PE MO so si v Novi Gorici ogledali tovarno Gostol in tovarno pohištva

Prvi jugoslovanski kongres medicine dela

V nedeljo, dne 10. 11. 1963 se je v dvorani Kolarčeve univerze v Beogradu začelo pod pokroviteljstvom predsednika republike Jo-

sipa Broza-Tita zasedanje prvega kongresa za medicino dela. Med 800 znanstveniki, zdravniki, biologi in inženirji iz vse Jugoslavije so bili tudi naši zdravniki in šef HTV službe. Vilko Krapež je za kongres pripravil referat z naslovom Neustrezni delovni pogoji — vir raznih poklicnih obolenj in nesreč pri delu.

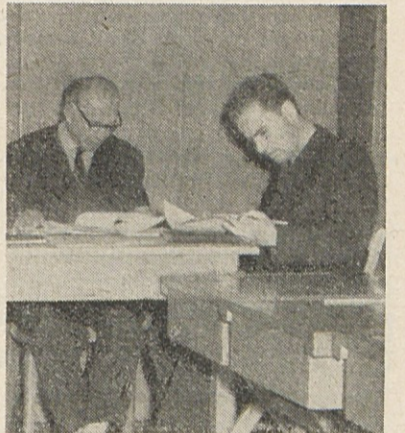
Nove značke

Podjetje IKOM iz Zagreba nam je poslalo pošiljko lično izdelanih pločevinastih okroglih značk in to za sedaj za delavce, zaposlene v PPP, PK, KS, GRS, MO in IS. Do konca leta bodo poslali iz Zagreba še preostali del pošiljke. Nosili jih bodo vsi Litostrojčani.

Nove uredbe o zaključnih računih za letošnje leto

V 44. številki Uradnega lista SFRJ je izšla Uredba o zaključnem računu gospodarskih organizacij za leto 1963, po kateri morajo gospodarske organizacije, ki pavšalno izpolnjujejo svoje obveznosti do družbene skupnosti, predložiti družbenemu knjigovodstvu zaključni račun najpozneje do 31. januarja, industrijska podjetja pa do 15. februarja. Gospodarsko organizacijo, ki neresnično izkaže sredstva v sprejetem zaključnem računu z

namenom, da bi si pridobila premoženjsko korist, se kaznuje z denarno kaznijo do 2 milijona dinarjev.

Med testiranjem HTV vodilnih uslužbencev

Kaj pa stanovanje?

Pred dnevi je bil v Litostroju s predstavniki republiškega stanovanjskega sklada pomemben posvet o nadaljnjem financiranju stanovanjske graditve našega podjetja. Obljubljeno nam je sodelovanje in tako je potreben samo še formalen sklep organov upravljanja. Gostje so si ob tej priložnosti ogledali podjetje in se zanimali za razvoj podjetja.

Dne 24. 10. 1963 so predstavniki Litostroja pri Republiškem zavodu za urbanizem izrazili naše želje glede izdaje lokacije za gradnjo hiš. V mesecu novembru pa naj bi bil razpisan nov natečaj za vse tiste, ki bi pri gradnji sodelovali z lastnimi denarnimi prispevki.

Hidrosistem Donava - Tisa - Donava

Do sedaj je dokončanih na tem velikem gradbišču 36% objektov in okrog 50% ostalih del. Do konca tega leta bo za hidrosistem Donava-Tisa-Donava porabljenih skupno 43 milijard dinarjev, za končno izgotovitev pa je treba še 39 milijard dinarjev, računano po cenah iz leta 1961. Če bodo ta sredstva preskrbeli v na-

slednjih treh letih, bodo vsa dela na našem največjem hidrosistemu gotova do konca leta 1966.

Tečaji za učenje tujih jezikov

V ponedeljek, 21. oktobra, so pričeli v Izobraževalnem centru Litostroj z delom jezikovni tečaji

s pomočjo magnetofonskih zapisov za angleški, nemški, ruski, francoski jezik. V prvi tečaj se je vpisalo 80 tečajnikov, v drugega, ki se bo začel v novembru, pa se jih je prijavilo 120. Oba tečaja se bosta predvidoma končala do sredine maja 1964.

Za vzor je samo Litostroj

Pod tem naslovom je študentski časopis Tribuna v svoji drugi letošnji številki objavil vtise stu-

dentov iz počitniških praks. V sestavku so samo pohvalne besede o sprejemu študentov v Litostroju. Po skupinah ali po oddelkih so jih na teoretičnih sestankih seznanjali s celotno proizvodnjo, pri praktičnem delu pa so lahko spoznali vse oddelke in sektorje podjetja. O praktikanu je inštruktor iz podjetja vodil točkvalno polo, s katero je študent praktikant dobil tudi oceno.

Boljše priprave za skrajšani delovni čas

Republiški svet Zveze sindikatov Srbije je na svoji seji dne 23. oktobra ugotovil, da se je v pripravah na skrajšani delovni čas mnogo grešilo in je zato priporočil podjetjem, naj ne vztrajajo pri prenehanju prehodu v 42-urni eksperimentalni tedenski delovni čas. Svojo aktivnost naj bi sindikati predvsem usmerili v detajlnejše priprave za to pomembno spremembo v delovnih kolektivih. V zvezi z gornjimi ugotovitvami je republiška komisija za skrajšani delovni čas v SR Srbiji odobrila 24 beograjskim podjetjem 42-urni eksperimentalni tedenski delovni čas. Toda tudi te priprave so bile tako pomanjkljive, da je nekaj podjetij šele iz tiska izvedelo za to.

4,2 milijarde kWh na leto

Upravni odbor Skupnosti jugoslovanskega elektrogospodarstva je na eni svojih zadnjih rednih sej sprejel predlog o gradnji 9 novih elektrarn, in sicer 6 hidroelektrarn in treh termoelektrarn. Gre za elektrarne, ki naj bi jih dokončali v letih 1967 in 1968, da bi krile predvideno povečano potrošnjo električne energije. Vse

predlagane elektrarne bi v letnem povprečju proizvajale okrog 4,2 milijarde kWh električne energije.

Obiskali so nas

Dne 1. oktobra je prišel v Litostroj češki novinar Jurij Bidževski. Zanimale so ga podrobnosti o delavskem samoupravljanju in napredek naše tovarne.

Dne 9. oktobra nas je obiskal inž. Hristo Brusev iz Bolgarije, ki se je zanimal predvsem za izdelavo Dieslovih motorjev.

14. oktobra je prišla v Litostroj delegacija Kenijske afriške nacionalne unije KANU. Po ogledu tovarne so imeli daljši razgovor z glavnim direktorjem.

22. oktobra si je ogledal tovarno poljski novinar Wiczeclaw Sindleer. Zanimali so ga podatki o delavskem samoupravljanju.

26. oktobra nas je obiskal g. Narasimhan, predstavnik Mednarodne organizacije dela v Ženevi. Po ogledu tovarne se je pogovarjal s predstavniki podjetja in se zanimal za probleme pri organizaciji dela. Naslednjega dne pa ga je naše podjetje povabilo v Postojnsko jamo in Portorož.

30. oktobra je prišla v Litostroj delegacija treh vzhodnonemških novinarjev. Zanimale so jih po-

Prvi jugoslovanski uranov rudnik

V Gabrovici v jugovzhodni Srbiji je dne 10. novembra predsednik komisije za atomsko energijo Avdo Humo slovesno odprl naš prvi uranov rudnik. V tej

zvezi je rekel, da otvoritev tega rudnika predstavlja še en velik uspeh naših ljudi, ki so z lastnimi silami skonstruirali in zgradili zahtevne naprave, saj nihče ni hotel posredovati znanja, ki je nujno potrebno za tovrstno proizvodnjo. Ob koncu je Avdo Humo še dejal, da bodo atomske elektrarne sčasoma nadomestile gradnjo hidro- in termoelektrarn. Prva taka elektrarna naj bi bila zgrajena predvidoma okrog leta 1970.

drobnosti o naši proizvodnji in delavskem samoupravljanju.

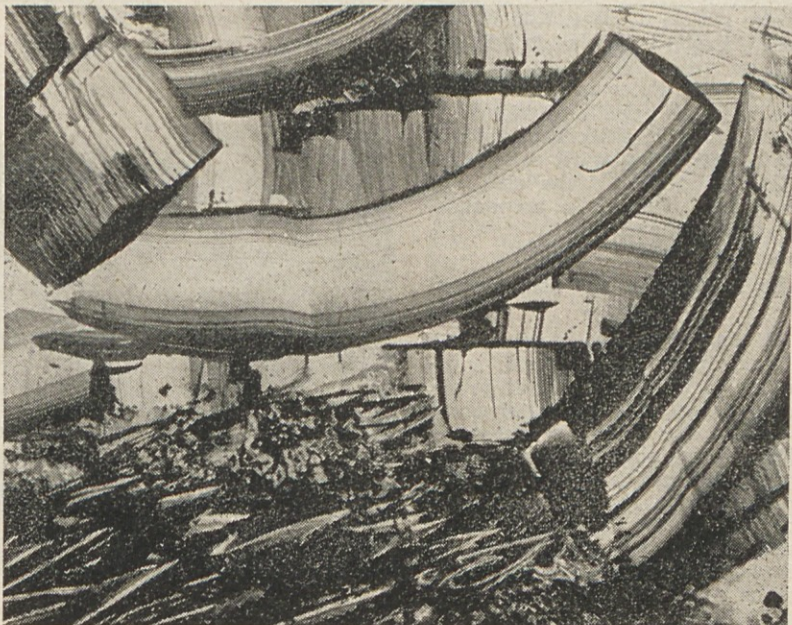
5. novembra nas je obiskal g. V. C. Kennedy. Z našimi inženirji se je pogovarjal o prodaji tehtnic našem podjetju.

6. novembra je prišel v Litostroj polkovnik Piotr Marcinišin, urednik poljskega vojaškega časopisa. Po ogledu tovarne se je pogovarjal s predsednikom DS Milanom Vidmarjem.

11. novembra pa si je našo tovarno ogledala delegacija mesta Niš in imela krajši razgovor z generalnim direktorjem.

Pomembno naročilo

Dne 7. novembra nam je uspelo dobiti od ljubljanske tovarne naročilo za izdelavo celotne črpalne naprave za to pomembno tovarno. Razen te naprave so nam naročili, da izdelamo še tri žerjave in priprave za transport pepela in žlindre. Vse naročene naprave veljajo skupaj 310 milijonov dinarjev. Dobavni rok za izdelavo je do maja 1964.

Turbine v Kocjančičevi fotografiji

Mnenja praktikantov o letošnji praksi

(Nadaljevanje z 2. strani)

jih dali nekateri praktikanti in praktikantke:

»Zdelo se mi je, kakor da sem v oddelku odveč, kakor da se me predpostavljeno izogiba, da ga ne bi kaj vprašal.«

»Mnenja so zelo različna. Tu ne mislim kritizirati osebnih napak posameznikov.«

»Nekateri sodelavci so bili zelo pozorni, drugi ne.«

»Delavci v MO niso bili dostopni, zlasti ne do deklet. Metali so nam pesek in nas polivali z vodo.«

Kot vidimo iz teh izjav, ne gre za neke večje probleme, kažejo pa te izjave na nepravilnosti, ki niso v skladu s splošnimi načeli o medsebojnih odnosih.

Na vprašanje, ali je sedanji teoretični del prakse ustrezno dopolnilo praktičnemu delu, odgovarja večina praktikantov pritrdilno. V bodoče bi morali v teoretični del prakse vključiti — po mnenju nekaterih — še nekaj aktualnih in zanimivih predavanj.

Na vprašanje: »Ali bi želeli priti prihodnje leto spet v Litostroj na prakso?« odgovarja 90 praktikantov pozitivno, 19 praktikantov pa iz različnih utemeljenih razlogov odgovarja negativno.

Po končanem šolanju se namerava zaposliti v našem podjetju 63 praktikantov, 28 je neopredeljenih, 18 pa se ne namerava vključiti v naš kolektiv.

Na osnovi navedenih poglobljenih mnenj praktikantov o letošnji praksi lahko zaključimo, da je letošnja praksa dobro uspela in v veliki meri dosegla svoj namen. Seveda smo naleteli še tu in tam na nekatere napake, težave in pomanjkljivosti, ki pa niso imele večjega obsega in jih bo mogoče brez večjih naporov odpraviti.

Z razvijanjem sedanjih pozitivnih oblik dela in z odpravo navedenih pomanjkljivosti bo dobila počitniška praksa v našem podjetju res svoj popolni smisel

Vlado Pavšek

Po stopinjah zabavnega vrtiljaka

Litostrojski sindikat je organiziral v Žužemberku, Zagradcu, Gornjem gradu in pozneje v Mokronogu in Dobrniču kulturno-zabavne prireditve, ki jih je obiskalo nekaj sto Litostrojanov, njihovih družin in domačinov. Objavljamo reportažo s prvih nastopov v Žužemberku in Zagradcu

Sklep, ki ga je sindikalna podružnica sprejela ob pričetku svoje mandatne dobe, da bo komisija za kulturo in prosveto izvršnega odbora sindikata organizirala po nekaterih krajih Dolenjske in Štajerske kulturno-zabavne prireditve, se je 10. novembra uresničil, ko je skupina kakih 30 amaterjev nastopila pred žužemberškim in zagraškim občinstvom, 17. v Gornjem gradu, pozneje pa v Mokronogu in Dobrniču. Za zelo uspele nastope v vseh teh krajih se imamo zahvaliti sposobnim in požrtvovalnim prirediteljem, mladinski organizaciji in predvsem celotnemu ansamblu, ki je voljan sodelovati še naprej. Seveda bi morali biti nastopi redkejši in na še višjem kvalitetnem nivoju. Program je obsegal več kot 30 točk, spored pa je trajal skoraj dve uri.

Nastopili smo s sekstetom, triom, folkloro, pevko popevko, recitacijami, plesalci, za oddech med napetim programom pa smo imeli s seboj celo čarovnika.

Že med vajami se je pokazala pomembna pomanjkljivost, ki jo bo treba v naslednjih letih rešiti. Prostori, v katerih so nastopajoči vadili, so namreč vse prej kot primerni. Misliti bo treba, če hočemo še naprej razvijati to vrsto kulturno-prosvetne dejavnosti, na bolj urejene prostore. Odziv na prireditvi je bil, zlasti v Zagradcu, ganljiv; čestitke, nageljni in prijateljski stiski rok dokazujejo, kako potrebno je to naše delavsko zaledje kulturnega in drugačnega stika s tovarno. S temi prireditvami smo z vso gotovostjo krepko pripomogli ugledu Litostroja, ne najmanjšo uslugo pa smo naredili tudi sprejemni službi kadrovskega sektorja, saj je že v slabih dveh dneh po prireditvi prošilo za službo blizu 20 delavcev iz okolice Zagradca in Žužemberka.

»Slabi generalki sledi odlična premiera,« je dejal Milan Keržan (napovedovalec) in se spodbujajoče nasmehnil zaskrbljenemu organizatorju Zabavnega vrtiljaka,

»Veselo gremo zdaj na pot...«

Na Dolenjsko, točneje v Žužemberk, smo prišli zelo pretreseni. Namreč avtobus tako tresel. Drugače je bila pot lepa in prijetna. Na stropu avtobusa je bila na leseno ploščo nalepljena fotografija Litostroja, ki je visela na precej tenki vrvi. Avtobus je tresel... Več metrov dolga slika se je kar ljubko gugala... Neki fant pred mano se je pogosto oziral proti stropu...

»Men je dost,« je nenadoma zatulil, »ne zdržim več. Če mi tale fabrika pade na krogelc, ne bom plesov.«

Milojka Vidmar in Branko Smole sta kljub svoji mladosti že priznan plesni par. Nekaj domačih in tujih plesov sta zaplesala tudi po Dolenjski in Štajerski

ki ga je pripravila in uredila naša sindikalna podružnica.

Več kot 700 delavcev iz naše tovarne je doma iz Zagradca, Ambrusa, Kala, Drašče vasi, Žužemberka, Šmihela, Dvora, Dobrniča, Preske, Luže, Mokronoga, Trebelnega, Šentruperta, Gornjega grada, Luč in od drugod. Ker se v tovarno vozijo z avtobusi, so Litostrojanje le od štirih, petih jutraj do treh popoldne.

»Zaradi tega mora biti prireditve, ki nas bo z delavci bolj povezala, odlična,« je dejal predsednik komisije.

Pionirji iz Zagradca izročajo zastopniku Litostroja šopke in izrekajo zahvale za uspešno prireditev

sta zaplesala... Publika se je nasmejala skeču... Zora Suštar je recitirala... Napovedovalec Milan Keržan se je smehljaj... Publika je ploskala, led je bil prebit...

In potem še drugi del. Vse briljantneje. Zadovoljni gledalci ter vpljudna napovedovalca: »Zahvaljujemo se vam za obisk v upanju, da vam je naš program ugal...«

Pripomba nesramnega pisca: V dvorani sem opazil, da v Litostroju dela največ otrok, saj je bilo odraslih dosti manj kot njih, v tovarni pa smo govorili, da bo to prireditev za naše delavce. Bravo, Žužemberčani, tako je treba! Mladi naj delajo!

V Ambrusu generalka za Martinovo nedeljo

Zagradca nisem videl, ker je bila tema, ko smo prišli tja. Videl sem le razstavo o Litostroju v vaški šoli in strogega učitelja, ki je svojim učencem dejal: »O tem boste pisali nalogo. Dobro glejte!«

»Šef« je bil nejevoljen, ko je zvedel, da je v dvorani še precej prostora. Posebno vesel je bil novice ki jo je prinesel sofer: »V Ambrusu so se ga nazrli kot mavre in ne bodo prišli... Imajo generalko za Martinovo nedeljo. Ker so karakterji, spoštujemo tradicije...«

V garderobi je bilo prisrčno. Simpatičen domačin je kuhal »klobase« in se pomenkoval z nastopajočimi, šolski upravitelj Marjan in »šef« sta skakala z odra v garderobo in nazaj in tekmovala, kdo se bo bolj spotil, nastopajoči pa so imeli v Zagradcu dosti manj treme kakor v Žužemberku.

Vsi smo se nasmehnil, ko se je zavesa dvignila in smo zagledali nabito polno dvorano. Milan je začel: »Dovolite, da se predstavimo...« Fantje so zaigrali in v dvorani so zaploskali.

»To je odlična publika,« je dejal nekdo, »tu ledu ne bomo prebili, tu ga bomo raztopili.«

In res je bilo tako. Publika je bila sijajna. Veselje je bilo nastopati pred njimi. Morda je organizatorje res malo skrbelo, da se bo podrl oder, ko so nastopali folkloristi, vendar so na to pozabili, ko sta zaplesala Milojka in Branko. Še kritična napovedovalka Zora je bila zadovoljna in se je dalo celo pogovarjati z njo. Čarovnik Marko Stojanovič je v garderobi ponujal cigarete in razlagal, da zna še sto trikov. Pevka Metka je plesala z Milanom ali pa kukala skozi zaveso. Muzikanti so igrali...

»Kakor na ohceti,« je rekel možak v prvi vrsti. Kljub temu je šla predstava v redu h koncu. Šolski upravitelj Marjan in »šef« Peter sta šla na oder. Kdo je imel večjo tremo in kdo se je bolj potil, ne vem. Bilo pa je res ganljivo, ko je Peter za Litostrojanje dobil šopek rdečih nageljnov in vabilo, naj še velikokrat pridejo. Celo zagraški pionirji si tega želijo. Tu ni bilo treba reči »Na svidenje«. Tu je bilo prenovedano reči drugače.

Še nekaj pripomb nesramnega pisca

V Zagradcu žive le sramežljivi Litostrojanje. Ko smo prišli v gostilno, so nam povedali, da je bilo še nekaj hipov prej v njej precej »naših«, ki so bili zelo »dobre volje«, ko pa so opazili, da gremo v gostilno mi, so jo pobrisali. Večerja je bila res odlična, vendar se je marsikomu zelo kolcalo po njej. Zakaj, smo izvedeli potem, ko smo dobili račun. V tej gostilni se verjetno drže načela: »Vzemi tam, kjer je!« No, tudi to smo zdržali. Vendar: »Osel gre samo enkrat...«

UŽALJENI LJUBENCI IN BOČANI

»Fej, pa taka svinjarija,« so menda vzklikali Ljubenci in Bočani, ko so izvedeli, da bomo imeli zabavno prireditev v Gornjem gradu in ne pri njih. »Ali ni vendar pri nas lepše kot v puštem Gornjem gradu?« Oboji so bili tako užaljeni, da niso poslali niti v Ljubno, niti v Bočno avtobusa, in so bili na prireditvi le Gornjegrajanje. Vsi, ki jih letos nismo uspeli obiskati, naj nam ne zamerijo, upamo, da se bomo prihodnje leto oglasili tudi pri njih. Če bi hoteli nastopati v vsakem kraju, iz katerega se vozijo v

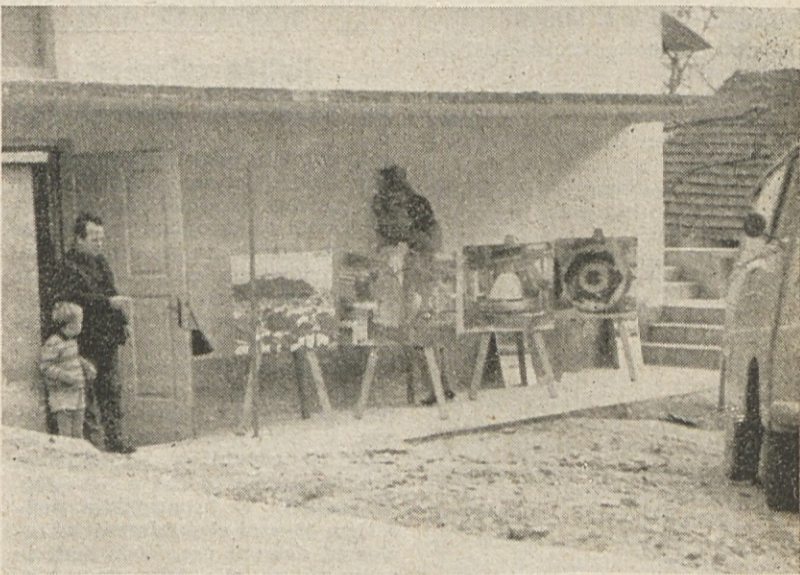
tovarno delavci, bi stroški tako narasli, da še za plače ne bi ostalo dovolj denarja.

Prihodnjič bo že bolje

To je bila prva tovrstna litostrojska prireditev v izključno domači izvedbi. Mislim, da govorim v imenu vseh, če povem, da so bili z njo zadovoljni poslušalci in gledalci pa tudi nastopajoči. Led je prebit in bo prihodnjič vse bolje in lažje. Prav je, da s takimi prireditvami še nadaljujemo, in prav je, da smo povsod dejali: »Na svidenje!«

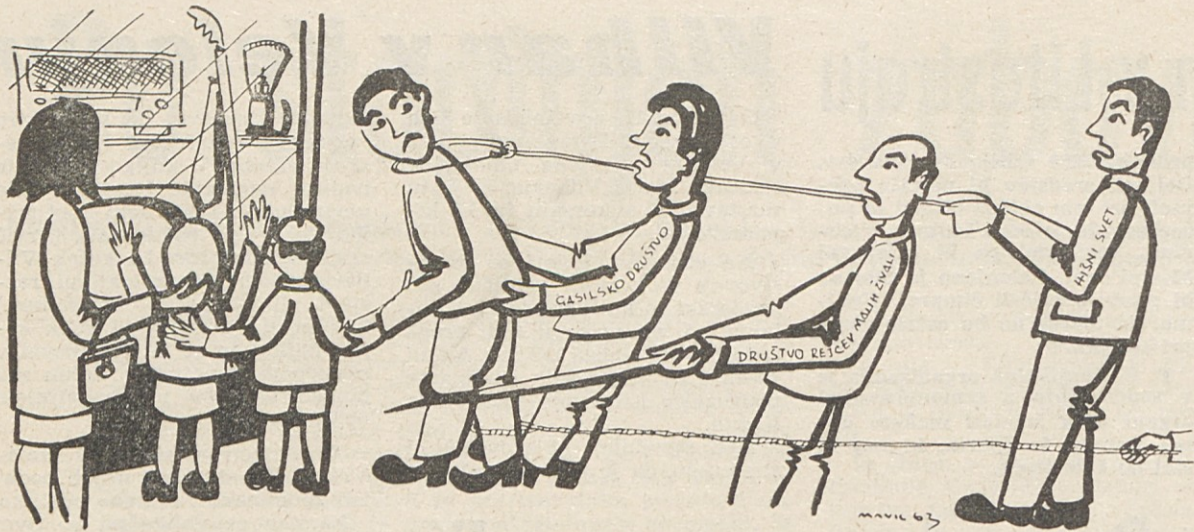
Kljub temu, da je folklorna skupina pričela vaditi šele pred nekaj tedni, je pokazala na prvih nastopih velik smisel za to vrsto plesne dejavnosti

V vseh krajih, kjer smo imeli prireditve, smo organizirali tudi razstavo fotografij z litostrojskimi motivi. Na sliki: razstava pred kino dvorano v Žužemberku

Gledalci v eni izmed dvoran, kjer smo nastopali

Pustite me no s temi sestanki, da vsaj vidim, kakšen je radijski sprejemnik od blizu

VIC O SESTANKU

Nekoč, nedolgo tega, sta živela dva prijatelja. Eden je hodil na sestanke, drugi pa je bil čisto v redu človek. Nekega dne sta se srečala.

»Ali veš kdo je Hruščev?« je vprašal prvi.

»Ne,« je odgovoril drugi.

»Ali veš, kdo je Kennedy?« je spraševal prvi naprej.

»Ne,« je odgovoril drugi.

»Vidiš,« je učil prvi, »nič ne veš, ker ne hodiš na sestanke.«

Zdaj se je drugi nasmehnil.

»Ali veš, kdo je Peter Černej?« je vprašal.

»Ne,« je odgovoril prvi.

»Vidiš,« se je smejal drugi, »to je pa tisti, ki ti zapeljuje ženo, ko si ti na sestankih.«

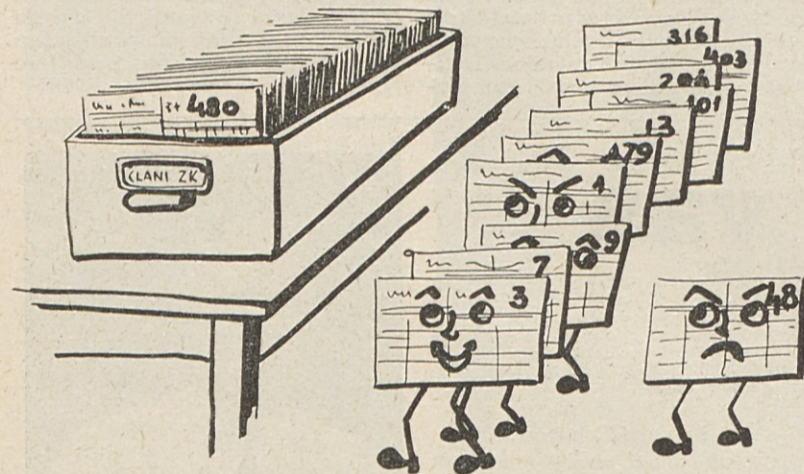
Rezultat tega pogovora je bil takle: dva izbita zoba in mnogo dyomov v čisto nič krivega Hruščeva in Kennedyja. Da, da, sestanki so nevarna reč.

»Prepričal si me. Tudi jaz ne bom šel. Sicer pa, kdo pa še hodi današnje čase na sestanke...?«

»Pridi zvečer v gostilno, tam se bomo pogovorili...«

SESTANKI NISO VEČ MODERNI

Nedavno tega je bil pomemben sestanek. Prireditelji so zanj rezervirali veliko dvorano, čeprav je

Mi, desni, gremo na zbor volivcev

bila najemnina zanj precej visoka. Pričakovali so množico ljudi in se celo bali, da bo dvorana premajhna. Kljub temu, da so razposlali več sto vabil, objavili vabilo na sestanek v radiu in časopisih, je prišlo — dvajset ljudi. V prvi vrsti je bilo za vse dovolj prostora.

Prireditelji niso vedeli, ali naj kolnejo ali jokajo.

»Ai naj sestanek sploh imamo?« je predsedujoči vprašal enega izmed odbornikov, ki je bil že »star maček« in je »teren« dobro poznal.

»Nujno,« je dejal ta, »če sestanka danes ne bo, ga sploh ne bo, saj prihodnjic še teh, ki so prišli danes, ne bo.«

In začel se je ganljivo lep »množični« sestanek. Imel je veliko prednost pred drugimi, bil je zelo kratek.

Po sestanku je odšel predsedujoči s sklonjeno glavo proti domu. Njegov sosed in sodelavec v službi je pravkar parkiral avto pred svojo novo hišo.

»Zakaj te ni bilo na sestanku?« je vprašal predsednik.

»Jaz, pa na sestanek? Zakaj pa? Hišo imam, avto. Poglej na streho, pa boš videl televizijsko anteno, v službi smo si, sam veš »zrihtali« v redu plače... Kaj naj delam na sestankih? Raje takole popoldne malo honorarno... Denar je denar... Jaz, dragi moj predsednik, sem si že zgradil socializem za domačo rabo, pa na svidenje.«

kleta greznica tudi pušča. In to v potok, v naš, dve fari okrog, po dobri vodi sloveči potok. Alzo, treba bo nekaj storiti. Jutri popoldne se vsi gospodarji dobimo pred mežnarjevo hišo in popravili mu bomo greznico, saj je sam ne more.«

»Pa za nekaj štefanov bom dal,« je rekel mežnar in »množičnega sestanka« s polnoštevilno udelež-

SOS ZA SESTANKE

Dobimo se brez letakov in vabil...

»Si za to, da greva zvečer na sestanek?«

»Pusti štose, jaz sem čisto normalen. Ne grem! Raje poslušaj tale vic!«

»Včasih nisi takole govoril...« Sosed se je zaupno sklonil k predsednikovemu ušesu in dejal:

»No, med nama... Včasih nisem nič imel... Zdaj že imam. Naj hodijo tisti, ki nimajo...«

KAJ SO SESTANKI?

»Ta glavni« v vasi je pred nekaj desetletji, po končani maši, pljunil malo glasneje in pol vasi

bo je bilo konec. Nič vabil, nič plakatov. Zvečer je bil sestanek fantov (množični v gostilni) in deklet (sredi vasi pod lipo). Na obeh je bil obisk stoodstoten. Dnevnega reda ni bilo niti pri prvih niti pri drugih, saj sta »diskusiji po aktualnih vprašanjih« popolnoma izpolnili program.

Tako je bilo včasih, ko ljudje še niso vedeli, kaj se pravi organizirano delati. Bili so zelo zaozstali, kaj hočemo...

S tako logiko naprej!

ZAOSTALI SO BILI

»Včasih je luštno blo...«

Današnje čase je to drugače. Naredili smo velik korak naprej. Zdaj imamo kolektivne, individualne, mladinske, profesorske, dijaške, kadrovske, partijske, upokojske, občinske, tovarniške, množične, obvezne, neobvezne in ne vem še kakšne sestanke.

Vse je lepo in prav, le... Teh sestankov se ne udeležuje nihče. Ali vsaj zelo malo ljudi in še to vedno isti.

Imam znanca, ki je poklicni obiskovalec sestankov. Je član delavskega sveta, upravnega odbora, balinarske sekcije, šolskega odbora, športnega društva, hišnega sveta in sveta potrošnikov. Med kosilom bere dnevne rede sej in sestankov in govori le še takole:

»To je nujno treba prediskutirati na določenem nivoju. Problem je na taki stopnji razvoja, da je potreben širše in perspektivnejše obdelave. Temu bomo odpomogli tako, da pristopimo k čimhitrejšemu reševanju...«

Ampak on ne pristopi, temveč odstopi in zdvija na kakšen sestanek. Žena je sosedu na vprašanje, če ga sploh še pozna, ko ga tako malo vidi, odgovorila:

»O, poznam, poznam, saj na nekatere sestanke vzame tudi mene s seboj. Zato, da smo sklepni...«

Nekdo drug je na sestankih o vzgoji mladine veliko razpravljal in predlagal silno pomembne ukrepe. Ker je tudi njegova žena na sestankih za zaščito psov razpravljala o tem zveznem problemu, sta imela njuna sinova pač mnogo časa, ki sta ga porabila čisto zase. Klatila sta se po cestah in lovila pse, ki sta jih potem mučila.

Tretji hodi le na sestanke hišnega sveta.

»Le iz varnostnih razlogov. Ta hudič od ta spodnjega sosedu bi

si dal svoja vrata pobarvati, mojih pa ne. Ne, ne bo, sem pa že raje na sestankih.«

Zelo zabavno je na mladinskih sestankih. Njega dni, ko smo bili še mladinci, so bili taki sestanki pusti in neudobni, saj je bila na njih gneča. Zdaj je to nobl.

»Veni, vidi, vici,« je na nedavnem mladinskem sestanku nekdo recitiral. »Mislim, da bi bilo bolje, če gremo gledat juke-boks. Prima plate, sami res prima posnetki. Gremo...«

On je »vici« in njegova je obveljala. Vsi res niso šli, saj je odbor ostal. Baje so razpravljali o tem, da bi kazalo kupiti juke-boks in ga imeti na sestankih...

Še boljši hec pa je tole. V neki tovarni (morda bo marsikdo uganil v kateri) pride na sestanke, ki so popoldne, tako malo članov kolektiva, da so vodilni obupavali. Pa se je našla glava.

»Heureka,« je vzkliknil, »imam jo. Žrtvuemo nekaj minut dopoldanskega časa, ki je sicer namenjen delu, pa bomo imeli na sestanku vse.«

Navdušeno so mu zaploskali. To je predlog. Zadel je v črno. Meli so si roke in od zadovoljstva za hipec, dva zamižali, da so si laže predstavljali kolektiv množično in polnoštevilno zbran... Bili so malo hitri.

svojega sosedu. Ta se mu je nasmehnil in dejal:

»V garderobo se ni slišalo, kaj?«

Po delu je pol tovarne komentiralo sestanek. Jaka se je grizel, ker ni mogel nič reči.

»Vidiš hudiče,« je dejal svojim ilegalcem, »samo nekaterim povedo. Zmeraj je bilo tako. Neena-kopravnost. Revež je revež.«

»Raje reci tako,« mu je dejal sosed, »Jaka je Jaka.«

Jaka pa jezen, pa v gostilno, pa en konjak, pa en konjak, pa en konjak, pa en konjak...

»Pa sem ti zmeraj pravil, da se bomo morali ta pravi zbrat, da jim povemo, da delavci ne mislijo tako. Ne bodo nas. Kdo si upa gobcati o delavčevih pravicah.«

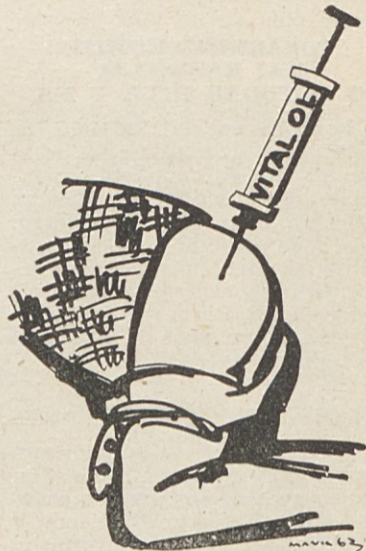
»Ilegalcem je res težko,« je pripomnil sosed.

»Ven!« je tulil Jaka.

Še nekoliko glasnejša je bila njegova žena, ko je prišel domov.

»Kje si bil toliko časa?«

»Na sestanku. Saj veš, da jih je vedno dovolj. Sit sem jih že.«

Na tak način bi morali nekatere spodbuditi, da bi obiskovali zbere volivcev

Ne bom več hodil. Prekleti sestanki...«

Ko je bil v tovarni naslednji sestanek, je bil med poslušalci tudi Jaka. Malo ga je »firbec matral«, se mi zdi.

Ta je pa dobro povedal. Že nekaj tednov sem gre šest ulic naokoli glas o »enem, ki se upa.«

Zgodba o njem je taka.

Na nekem sestanku je nekdo v diskusiji spregovoril o sestankih, udeležbi na njih, o neustreznih dnevnih redih nekaterih sestankov, o tem, kdo je tega kriv... Povedal je zanimive reči. Povedal je reči, ki so marsikom ležale na srcu. Prav je storil. Le...

»Dobro jim je povedal... Ta pa zna.«

Ali ne bi tale monolog spremenili takole:

»Dobro nam je povedal...«

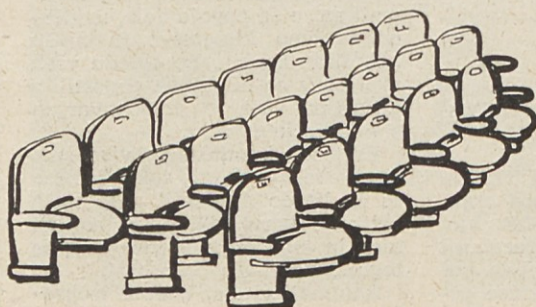
NAM. Sami smo krivi, da je na sestankih tako. Če bi imeli le potrebne in koristne sestanke, katerih sklepi bi se vedno uresničili, bi hodili nanje, saj se ljudje niso dosti spremenili. Zakaj tudi mi ne povemo, kar nam leži na srcu? Zakaj se skrivamo v garderobah in potem v gostilnah sprašujemo, kako je bilo na sestanku? Sestanki so naši in za nas. Sklicujemo jih mi in ne neki »oni«.

Dajmo, naredimo sestanek o sestankih. V sejni sobi, v garderobi ali v gostilni. Dobimo se brez letakov in brez vabil.

EVGEN JURIČ

Prišel bom le, če me osebno povabijo

Sklicujem sestanek za ugotovitev, zakaj ni bilo zadnjic sestanka

Janez, kaj pa je to »zbor volivcev?«

TAUM SAUK

največja HE
z umetno akumulacijo
v ZDA

Največji hidroelektrični projekt z umetno akumulacijo v izgradnji v ZDA predstavlja Taum Sauk Project podjetja Union Electric CO, St. Louis, Mo. Projekt predvideva dve premični turbočrpalki, vsako s kapaciteto 175 megawatov. Višina dviganja vode in razvita moč nihata od 234 do 267 metrov. Zaradi izredno visokega hidrostatskega pritiska je uporabljeno jeklo VSS T-1 (ameriška oznaka) za oblogo tunelov.

Gravitacijski betonski jez tvori spodnji zbiralnik, ki vsebuje sedem milijonov 500.000 m³ vode. Na spodnjem zbiralniku je prekopan kanal do mesta, določena ga je centrala. Od centrale gre tunel do gornjega zbiralnika. Tega tvori kamnit nasip na vrhu brega. Nasip ima spredaj betonsko ploščo, dno zbiralnika pa je pokrito z asfaltom. Gornji zbiralnik bo vseboval približno 5 milijonov 500.000 m³ vode, kar predstavlja ekvivalent za 2.750.000 kwh na pragu centrale.

Vsaka turbočrpalka bo imela pretok 50 m³/sek in dinamično višino 268 m, do 76 m³/sek in višino 233 m. To predstavlja minimum in maksimum operativnega pada. Potrošnja energije za tako stanje je 175 mW in 210 mW, pri čemer je večja sila potrebna za nižji pad.

Taum Sauk Project je rezultat večletnega intenzivnega študija o uporabi umetne akumulacije v energetskega sistema (ki dela v treh državah: Missouri, Jawa in Illinois). Sistem pa je v glavnem parni. Manjši del njegove celotne kapacitete je predviden kot HE akumulacijskega tipa, a drugi del kot HE pretočnega tipa.

Uporaba umetne akumulacije v sistemu električne energije se v ničemer ne razlikuje od načela vskladiščenja kateregakoli drugega proizvoda.

Tam, kjer so pogoji to dopuščali, je bilo vskladiščenje energije v hidroelektričnih postrojenjih doseženo z instaliranjem proizvodnje zmogljivosti visoko nad povprečjem pretoka. V tem primeru se lahko energija vskladišči kot voda, sposobna da jo lahko uporabimo v velikih količinah za proizvodnjo ob konicah. Ta metoda je še posebej efektivna takrat, kadar ima sistem eno ali več akumulacijskih hidrovariant v zvezi z glavnino energetske zmogljivosti parne vrste. Parna postrojenja so običajno sposobna za najbolj učinkovito operacijo v 24 urah in lahko na podlagi tega prenesejo bazično obremenitev z visokim koeficientom visoke obremenitve, prepuščajoč koeficient nizke obremenitve občasni proizvodnji hidrocentral ob konicah.

Tako sta energija pare in hidroelektrična energija postali

druga drugi dopolnilo, nasprotno prejšnjemu konceptu, da so tam, kjer je bila na razpolago hidroelektrična energija, uporabljali le samo to, a paro so uporabljali le takrat, kadar priroda ni mogla nuditi potrebne vode za delo hidro rostrojenj.

Taum Sauk Project predstavlja še eno nasprotje v tendenci energetskega razvoja v tem, da bo sedaj hidroelektrični sistem služil kot dopolnilo parno energetskega, medtem ko je bilo prej narobe: prvi sistemi so bili le dopolnilo hidroelektričnim.

Skrbno so preiskali terene držav Missouri in Illinois, kjer naj bi gradili projekt umetne akumulacije s primerno razdaljo za prenos energije v mesto St. Louis in njegovo okolico. Niso mogli najti primerne terena, kjer bi lahko mogoče izvajali energijo s pritokom vode in hkrati omogočili še črpanje vode ob konicah.

Kmalu pa so uvideli, da bi vsak projekt umetne akumulacije za ta sistem moral računati s črpanjem za celotno količino vode, potrebno za proizvodnjo energije.

Glede na zahtevo, da morajo biti stroški za izgradnjo majhni, je postalo tudi jasno to, da samo umetna akumulacija ne bi mogla prenesti večje potrošnje za morebitno poznejše razširjenje.

Od vseh faktorjev, ki govorijo za praktično realizacijo samo umetne akumulacije, so najvažnejši tile:

1. Nizki investicijski stroški.
2. Primerna razdalja prenosnega sistema, da bi bilo čim manj stroškov za gradnjo daljnovodov in da bi se kolikor mogoče zmanjšala izguba pri gradnji daljnovodov.

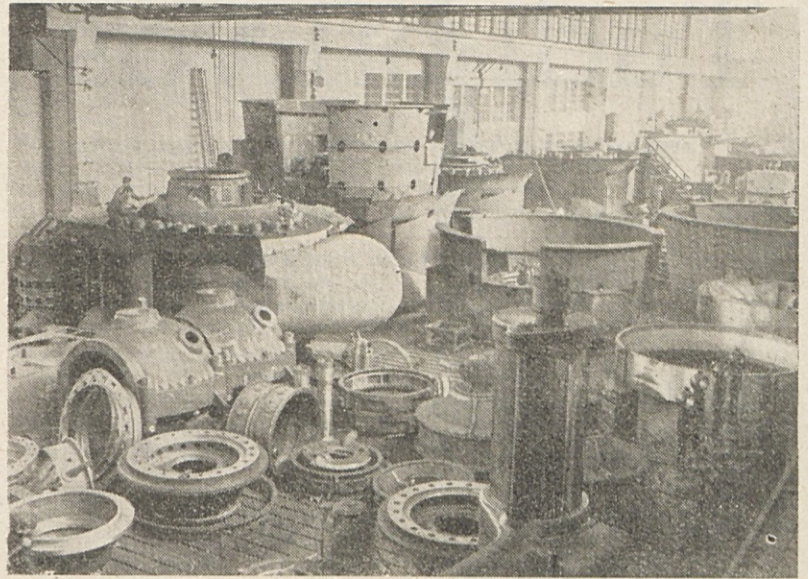
Taum Sauk Project izkorišča nekaj manjših rek, katerih izliv znaša približno 200 km². Gradbišče je oddaljeno približno 145 km od mesta St. Louis.

Na neki točki v ozki soteski steče povprečno 3 m³ vode na sekundo. Ta soteska je odlično mesto za izgradnjo gravitacijskega prelivnega jez. Ta spodnji jez, ki bo visok približno 18,30 m, bo zadrževal približno 7.500.000 m³ vode, od katere je je približno 5.500.000 m³ v obsegu operativnega nivoja vode med 215 in 230 metrov.

Jez bo imel odprtino 2,5 × 30,5 metra in odvod 510 mm za regulacijo odtekanja. Ko se zbere potrebna količina vode, bo mogoče s temi ventili upravljati tako, da ostane kombinirana prostornina vode v operativnem obsegu gornjega in spodnjega zbiralnika enake akumulacije 5.500.000 m³, in tako obide spodnji zbiralnik, ki deli na ta način prelito vodo 200 km nad jezo.

To reguliranje vodne količine bodo upravljali avtomatsko. V

odprtinah v jezu bodo omogočili normalen pretok vode v 99,5% časa. Preliv in vse ostale zgradbe so projektirane za največji poplavljeni tok, ki znaša 2.000 m³/sek. Blizu reke in akumulacije, ki ustvarja spodnji jez, se dviga eden od hribov z zelo trdimi stenami, ki bi omogočil ustvarjanje povprečnega pada 260 m, če bi se na njegovem vrhu lahko zgradil dovolj velik zbiralnik. To so pozneje tudi naredili. Zgradili so namreč kamniti nasip v velikosti 15,5 ha. Njegov obseg znaša 1800 metrov, visok pa je 25 m nad dnom zbiralnika. Na notranji strani je nasip zaprt z 255 mm debelo ploščo in ima v sredini jekleno armaturo. Preliv za zgornji zbiralnik ni potreben, ker so zgradili dodatni izliv. Gornji zbiralnik ima maksimalno površino 20 ha. Ta dva zbiralnika sta spojena s pretokom — to je kanalom, ki je izkopen v steni v oddaljenosti 490 m. Da bi stroške obloge tunela in cevi pod pritiskom zmanjšali na minimum, so prvič uporabili jeklo z oznako USS = T1 in T = 1 Tip A jeklo. Ta toplotno obdelana jekla imajo mejo elastičnosti 6.800 kg na cm². Pomemben ekonomski element pri izgradnji te centrale je bil

Tudi v obdelovalnici je imela ta mesec naša fotoreporterka srečo. V svojo »kamreo« ji je uspelo ujeti kar šest ogromnih turbinskih delov, ki so povsem zatrpali montažno halo

izdelek pri izdelavi jeklenih plošč velike odpornosti. To postane še posebej jasno, ko pomislimo, da je bila količina kovine za varjenje 50 mm debele plošče 4-krat večja od količine za 25 mm debele plošče. Vsi zvari v cevi pod pritiskom in obloge tunelov so bili kontrolirani z radiografijo, defektne površine so izsekali, jih ponovno zvarili in pred uporabo ponovno pregledali po radiograf-

ski metoda. V primeru, da je potreben pregled ali popravo tunela, se lahko ves zbiralnik izprazni v 24 urah, napolni pa v 16 urah, pri čemer sta uporabljene obe črpalki.

Da bi čimbolj omejili kavitacijo, je rotor turbine nameščen zelo globoko.

Izvlaček iz časopisa Civil Engineering E. A. Rudolph-a

Vloga letal v poslovnem življenju

V ZDRUŽENIH DRŽAVAH AMERIKE PRIDOBIVAJO LETALA V POSLOVNEM ŽIVLJENJU VSE VEČJI POMEN. PRIVATNA PODJETJA IMAJO NA VOLJO Približno 28.000 LETAL. FEDERALNA LETALSKA AGENCIJA PREDVIDEVA, DA BO TAKIH LETAL LETA 1970 Približno 40.000 ALI CELO VEČ. K TEMU ŠTEVILU NE SME MO SEVEDA PRIŠTEVATI LETAL LETALSKIH PREVOZNIH DRUŽB IN PA PRIVATNIH

Podjetja vseh glavnih industrijskih vej imajo lastna letala, vtem ko so v prvih začetkih letalstva imela lastna letala samo nekatera podjetja, in še to samo zaradi reklame. Ta so jih le redkokdaj uporabljala za potovanje. Letala so v glavnem pilotirali večji letalci, ki so izvajali akrobacije nad mesti in delali s tem reklamo.

Kmalu po drugi svetovni vojni so posamezna podjetja začela nabavljati letala, ki so rabila vodstvenemu osebju za poslovna potovanja. In tako je sčasoma »poslovno« letalstvo postalo nujno sredstvo za izvrševanje številnih poslov.

Ta novi pojem »poslovnega« letalstva je lahko nastal samo zaradi pomembnih sprememb v strukturi ameriške industrije. V zadnjih dvajsetih letih je namreč večje število podjetij zgradilo tovarne na raznih oddaljenih krajih. Ker so mnoga letališča rednih letalskih prog daleč od tovarn, je čedalje večje število podjetij spoznalo, da bi bilo praktično in koristno imeti lastna letala. Ta ugodnost naj bi po splošnem mnenju omogočala osebju — od predsednika upravnega odbora podjetja do tehničnega osebja — hiter polet do katere koli tovarne, kjer naj bi se rešili nujni problemi ali izvr-

šila važna, neodložljiva posvetovanja. Izgube časa ne bi bilo praktično niti med samim poletom. V lastnem letalu je mogoče imeti predhodne razgovore in tudi opravljati druge administrativne posle.

Nekatere petrolejske družbe se danes poslužujejo helikopterjev celo za prevoz delavcev in potrebnega materiala do vrtin na morskem dnu. Podjetja, ki grade električno omrežje v planinskem svetu, uporabljajo helikopterje za prevoz potrebnega materiala za postavitve stebrov in za napeljavo daljnovodov.

Letalski proizvajalci sedaj proizvajajo celo vrsto letal za potrebe industrijskih podjetij. Poprej so kupci navadno kupovali standardna letala in jih šele nato preurejevali za svoje potrebe. zdaj pa je to narobe.

Ker se je število letalcev po drugi svetovni vojni močno zmanjšalo, je z razrastom »poslovnih« letal povpraševanje po njih spet narastlo. Novi tip pilota »poslovnega« letala mora

biti skrbno šolan strokovnjak. Biti mora podvržen strogi medicinski kontroli Medicinskega centra za civilno letalstvo, ki ima svoj sedež v Oklahomi. Pilot modernega »poslovnega« letalstva mora biti vsestransko sposoben in kvalificiran človek.

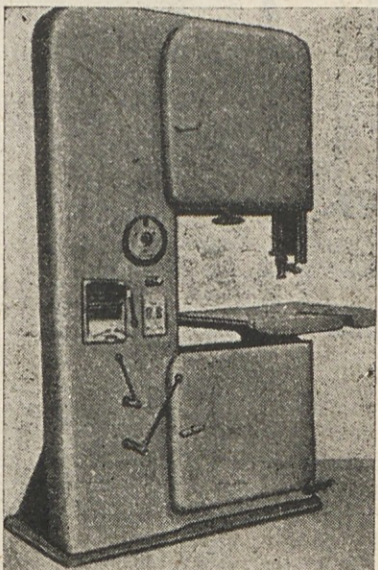
»Poslovni« helikopter

Stroj za termično rezanje

Po svoji konstrukciji spominja stroj na navadno tračno žago, toda gibanje rezilnega traku pri tem stroju ima hitrost od 1000 do 5000 metrov na minuto (ali do 2 milijona zob na minuto). Zaradi tega se kovina predmeta, ki ga režemo, intenzivno segreje v coni rezanja in postane mehka. Rezilni trak sam pa se zaradi velike dolžine pravočasno shladi in ne izgubi svoje trdnosti.

Termično rezanje se lahko uporablja za rezanje različnih jekel, pri čemer trdota materiala ne igra nobene vloge. Tako se lahko reže hladno vlečeno in kaljeno jeklo. Rez je popolnoma čista. Globina odžgane plasti ne znaša več kot 0,5 mm.

Zaradi udobnosti pri delu uporabljamo razne pribore. Na stroju z lahkoto obdelujemo materiale debeline 25 mm. Maksimalna debelina rezanja znaša 40 mm. Moč motorja je 12 kW. Stroj je bil izdelan v Franciji.

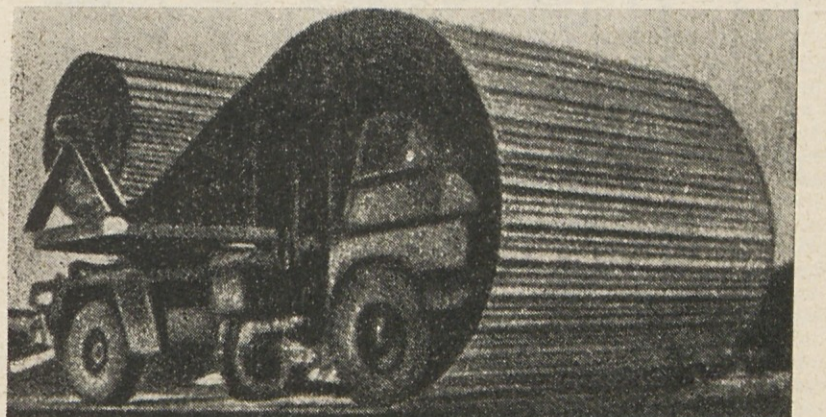
Stroj za termično rezanje kovine

PODJETJE SOKO V MOSTARJU JE ZAČELO IZDELOVATI HELIKOPTERJE ZA CIVILNE NAMENE

Ti bodo lahko prenašali bremena težka nad tri tone in bodo služili v najrazličnejše namene, na primer pri gradnji daljnovodov na težko prehodnih terenih. Podjetje »Dalekovod« iz Zagreba se že zanima za nabavo dveh helikopterjev.

Predstavniki mostarskega podjetja so na lanskem beograjskem sejmu tehnike povedali, da so se že začeli pripravljati za proizvodnjo manjšega tipa helikopterja, ki bo imel nosilnost okrog ene tone. Ti pa bodo znatno cenejši od velikih.

Cesta zvita v roli

Pred kratkim so praktično preizkusili tovornjak, na katerem so imeli vgrajene 55 metrov ceste. Ta seveda ni bila makadamska ali asfaltirana, ampak je bila sestavljena iz aluminijastih členov in zvita v roli in ko je tovornjak vozil, jo je sprotil odvijal in kot preprogo polagal po tleh. Tako zložljiva cesta se odlično obnese na težko prehodnih močvirnih terenih.

Tudi pri vas je sedaj dobro

Med kulturnimi prireditvami na Dolenjskem in Štajerskem je naš sodelavec Evgen Jurič prebral prozni tekst Tudi pri vas gradite Ameriko, ki je na vseh nastopih požel lepo priznanje in smo se zaradi tega odločili, da ga v celoti objavimo.

Tone, Slavko in Lojze so tisto nedeljo prišli prej dopoldne iz gostilne domov. Njihova mati jih je, praznje oblečena, že nestrpno pričakovala.

»Kje hodite,« se je jezila, »še zamudili boste. Trideset let ni bilo strica v hišo, danes pride, vi pa bi še to zamudili. Že tako vas nikoli ni doma. Vsaj danes bi bili lahko...«

»Stric, stric,« je nergal Tone — najstarejši, »kakšen stric neki. Se nihče od nas ga ni videl...«

»Mene pa zanima, kakšen je,« je dodal Slavko.

»Jaz pa bi rad slišal, kako naš bratranec Frank, ki ni bil še nikoli tu, govori slovensko,« je bil radoveden najmlajši Lojze.

»Vi tega ne razumete. Premladosti. Vam ni nič hudega, vse imate. Včasih je bilo drugače. Osem otrok nas je bilo na tej majhni kmetiji. Vseh pet bratov je šlo

v Ameriko, sestri pa sta se poročili, jaz pa sem ostala tu. Trideset let bo tega... Danes bom prvič videla brata po toliko letih.«

»Pojdimo mu naproti,« je predlagal Lojze.

»Pojdimo. Presenečen bo.«

»Prav,« je dejala mati, »pojditel. Lahko ga boste spoznali, avto ima.«

»Tudi mi imamo avto, mati,« so se zasmajali in šli.

Na vas je legel večer. Fantje so šli malo v gostilno. Z njimi je odšel tudi njihov bratranec iz Amerike. Stari sključeni Luis (včasih je bil Lojze) in mati sta sedela pred hišo.

»Ne najdem se,« je rekel Luis, »kakor bi ne bil doma. Tu je čisto drugače kot nekoč. Še naša hiša je drugačna. Televizijska antena na strehi... Avtomobil v prizidani garaži... Kosilnica v kolnici, železen plug... Tvoji fantje kakor gospodje pri nas...«

Ah, če se spomnim... Zato smo šli. Well, zdaj je tega konec. Am-nak delali smo trdo, pretrdo...«

»Tudi mi delamo. Še nikoli nis-mo tako. Pred petimi leti sem ostala sama. Njega je vzelo, med vojno... preveč pretrpel. Fantje so bili res že veliki, vendar... Čudni časi so zdaj tu. Marsikaj je težko razumeti... Poslušaj. Včasih nas je bilo na naši doma-čiji deset, pa smo vsi živeli. Zdaj sva le še Lojzek, najmlajši in jaz. Slavko in Tone delata v Ljubljani, v tovarni. Ni jima slabo. Mnogo sta že kupila — vse v petih letih. Lepo nam je! Pred leti pa sem jima celo branila, da bi šla v tovarno. Kdo bo kosil? Kdo bo oral, kdo sadil krompir... Nikamor ne bosta šla, kakšna tovarna neki... Kljub temu sta šla in sta imela prav.«

»Well, dobro je,« je dodal Luis.

V gostilni je bilo živo kot med tednom nikoli. Zadnja leta je bila vas sploh zelo spremenjena. Večina mlajših mož in fantov je delala v tovarni v velikem mestu. Zjutraj je prišel avtobus ponje, popoldne so se pripeljali nazaj.

»Pri vas je vse tako čudno,« je pripovedoval Frank, ko se je po-legal smeh. »Oče mi je pripovedo-val, da greva v majhno vas, kjer živi njegova revna sestra. Pripo-vedoval je, da so bili včasih lačni... Verjel sem mu. Vi pa imate doma tako kakor mi. Hladil-nik, televizor, avto... Vaše oble-ke so take kot moje. Vse je dru-gače, kot je povedal oče. Kako to?«

»Včasih je bilo tu res hudo. In zdaj ni več, ker ne delamo vsi doma. Veliko nas hodi v mesto, v tovarno,« je dejal Slavko.

»Pred petimi leti sem se odlo-čil in dejal materi: 'Sit sem kme-tije, v tovarno grem!' Lojze in Slavko sta mi pritrjevala, saj smo se vsi trije tako dogovorili. Loj-ze bo ostal doma, s Slavkom pa mu bova popoldne pomagala. Bo-mo vsaj kaj zaslužili, pridelali bomo pa tudi toliko kot prej. Res bo treba pljuniti v roke, pa bo šlo. Mati pa, da ne in ne. Zma-gali smo seveda mi. Slavko in jaz sva že pet let v tovarni, Lojze pa dela doma. Da dela laže, sva mu kupila kosilnico in nov plug. Pa še marsikaj drugega smo kupili. Res smo tudi nekoliko zadolženi, ker kupujemo na obroke, pa bo že šlo. Za vse, kajne Lojzek, ta-ko ne bi bilo prostora na kmetiji. Tako pa že gre. Drug drugemu pomagamo. Doma pridelamo to-liko, da nam marsičesa ni treba kupiti, v tovarni pa zaslužimo,« je razložil Tone. Frank se je ču-dil in vprašal:

»Pa kako ste se tako hitro naučili dela v tovarni?«

»To res ni bilo lahko,« je raz-lagal Slavko. »Ko sva s Tonetom prišla prvič v tovarno, sva mi-slila, da se bova izgubila, tako velika je. Prvi dan sploh delala nisva, drugi dan sem bil neroden kot le kaj. Imel sem trde roke, kot bi še nikoli ne delal ničesar, pa sem bil dober delavec doma in najhitrejši kosec v vasi. Potem je šlo vse bolje. Po enem letu sem naredil izpit za polkvalifici-ranega delavca, leto in pol ka-sneje pa za kvalificiranega delav-ca. Tudi Tone. Zdaj imava dobro delo in tudi ne zasluživa slabo.«

Čez mesec so se poslovili. Stari Luis in mladi Frank nista odha-jala vesela.

»Tako lepo je pri vas,« je dejal Luis. »Najraje bi ostal. Verjetno se bom še vrnil. Ponosni ste la-hko na to, kar imate. Tudi pri vas gradite Ameriko.«

»Vrni se, stric,« so dejali fantje. »Vrni se, z mamo bosta skupaj. Ne bo nam slabo.«

Good luck, boys,« se je poslovil še Frank. »Dobro delajte v tej vaši tovarni, da vam bo vedno tako lepo. Vidimo se še...«

»Tako sem srečna,« je dejala mati, ko so se peljali domov. »In upam, da nam bo vedno tako.«

»Jutri bo lepo vreme, pa bom kosil,« je pogledal Lojze v nebo. »Zbudi še naju, ko vstaneš,« sta rekla brata, »jutri je treba spet v tovarno, jutri je delovni dan...«

Evgen Jurič

R A Z P I S »MATEMATIČNEGA PRIROČNIKA«

Založba »Življenje in tehnika«, Ljubljana, Lepi pot 6 opozarja na subskripcijo knjige

J. N. Bronštejn —
K. A. Semendjajev

MATEMATIČNI PRIROČNIK

Za inženirje, tehnike in študente tehniških šol. Priročnik, ki bo izšel v I. 1963, stane v prednaročilu 4.200 din. S prednaročilom si boste zagotovili dobavo priročnika, ker je naklada omejena, cena v prosti prodaji pa bo znatno višja. Naročila pošiljajte na naslov Založba »Življenje in tehnika«, Lepi pot 6, Ljubljana.

STROJNIŠKI VESTNIK

glasilo oddelka za strojništvo, inštituta za turbostroje, društva strojnih inženirjev in tehnikov SR Slovenije.

Prinaša aktualne članke iz strojništva, pregled domače in tuje strokovne literature, društvene vesti, poročila o delu in uspehih vseh vodilnih tovarn strojne industrije.

Izhaja dvomesečno v nakladi 3000 izvodov.

Uredništvo in uprava:
Ljubljana, Aškerceva 16.

TEHNIKA

Časopis »Tehnika«, organ Zveze inženirjev in tehnikov Jugoslavije, izhaja vsakega prvega v mesecu.

Obsega:

1. Splošni del tehnike
2. Naše gradbeništvo
3. Rudarstvo in metalurgijo
4. Strojništvo in elektrotehniko
5. Kemično industrijo
6. Prehranjevalno industrijo
7. Promet
8. Organizacijo dela
9. Obvestila industrijskih podjetij o njihovih proizvodih in tehničnih dosežkih

Vsaka številka obsega približno 25 strani velikega formata 21x29 cm.

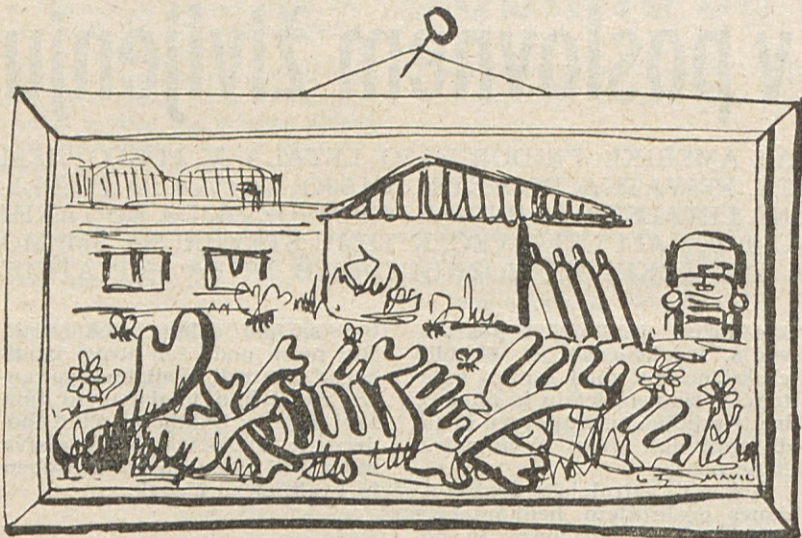
Letna naročnina: 12.000 dinarjev.

Posamezna številka: 1250 dinarjev.

Naročila pošiljajte na naslov: DIREKCIJA ZA IZDAVAČKU DELATNOST »TEHNIKA«, Beograd, Kneza Miloša 7/II; telefon 30-106, 30-057 in 30-024

Časopis »Litostroj« izhaja mesečno (s posebnimi prilogami) v nakladi 5300 izvodov — Ureja ga uredniški odbor — Odgovorni urednik Peter Likar — Telefon uredništva 33-511, telefon glavnega urednika 580, odgovornega 583 — Cena posamezne številke v prodaji je 20 din — Poština plačana v gotovini — Rokopisov ne vračamo — Tiska tiskarna ČZP »Primorski tisk« v Kopru

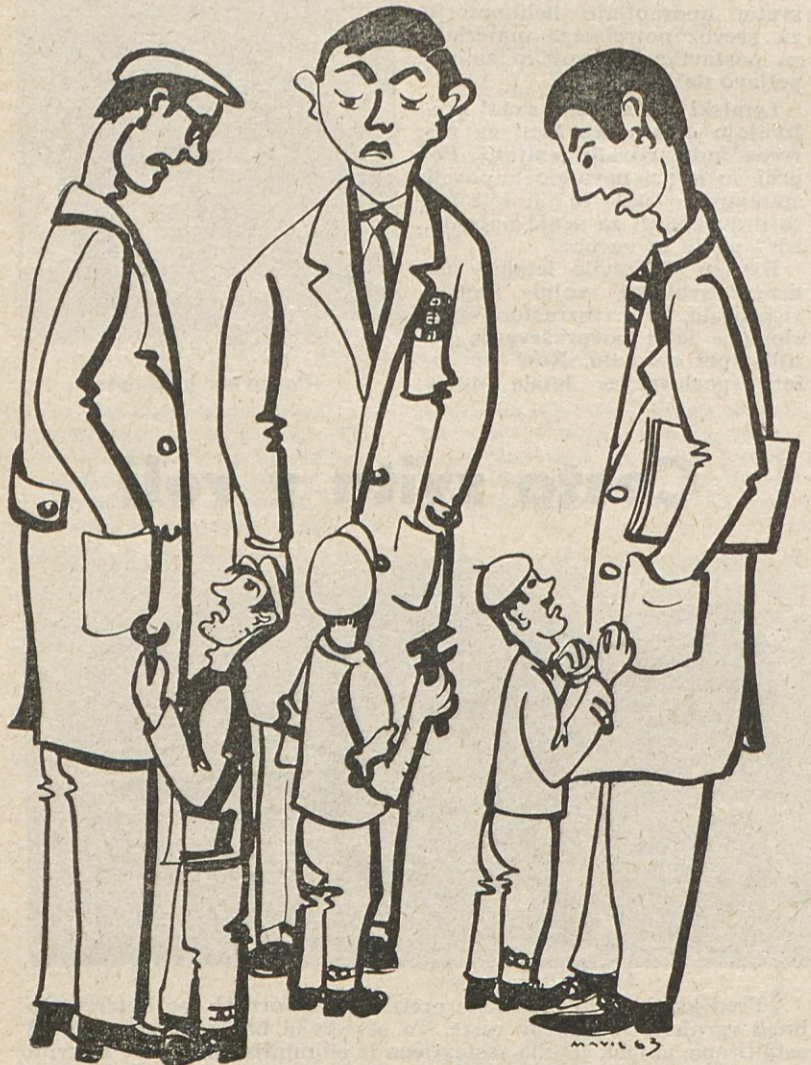
ZA DOBRO VOLJO

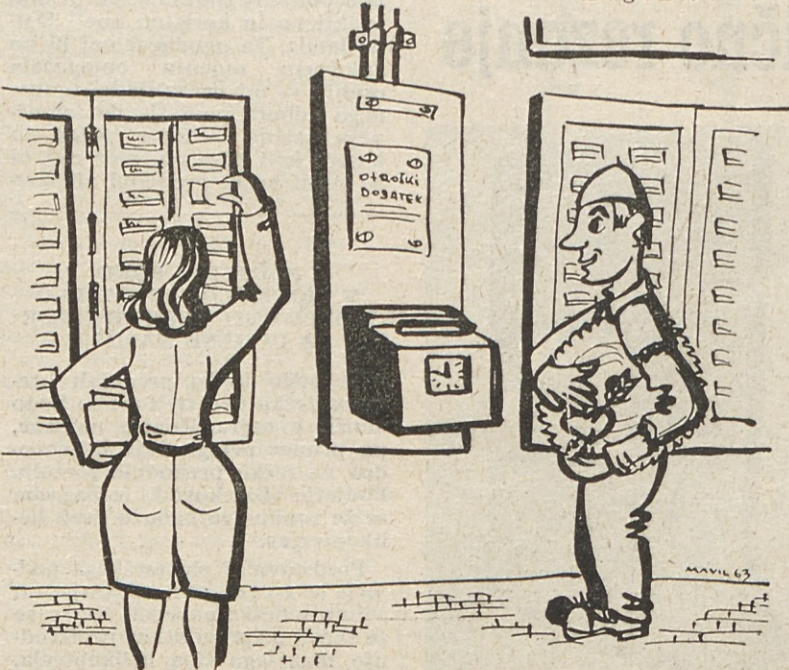
Smrdeče tihožitje — made in-menza

Le katero dovolilnico naj danes podpisati? Danes je v službi NN (Naši delavci imajo namreč za izhod iz tovarne tudi po več dovolilnic)

»Ta« veliki: »Ja, boste dvignili produkcijo ali ne?«

Ko se oženjeni »dedci« zaljubijo v mlada dekleta — Vsaka zlonamerna primerjava je izključena